

TARİH

TARİHE GİRİŞ

TARİHİN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ	TARİH BİLİMİNİN GELİŞİMİ	TARİHE YARDIMCI BİLİMLER	TAKVİM BİLGİSİ	[ANADOLU'DA YERLEŞİM YERLERİ]
<p>Tarih: Geçmişteki uygarlıkların gelişimini yer ve zaman göstererek, sebep sonuç ilişkisi içerisinde belgelere dayanarak objektif olarak inceleyen bilim dalıdır.</p> <p>Tarihin Özellikleri</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tarih geçmişle ilgilenir. 2. Tarihin konusu insandır. 3. Yer ve zaman vardır. 4. Sebep-sonuç ilişkisi vardır. 5. Belgelere dayanır. 6. Objektiftir. 7. Deney ve gözlem metodu yoktur. 	<p>A - YAZILIŞINA GÖRE TARİH</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hikayeci Tarih <ul style="list-style-type: none"> * Yer ve zaman var. * Sebep-sonuç yok. 2. Öğretici Tarih <ul style="list-style-type: none"> * Milli duyguları geliştirme amaçlanır * Sadece zaferler anlatılır. 3. Sosyal Tarih <ul style="list-style-type: none"> * Tarihin sosyal yönü anlatılır. * Duygusal değildir. 4. Kronik Tarih <ul style="list-style-type: none"> * oluş sırasına göre inceler. 5. Neden-Nasıl Tarih <ul style="list-style-type: none"> * Bilimseldir. * Olayları sebep-sonuç ilişkisi içerisinde inceler. <p>B- KAPSAMINA GÖRE TARİH</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Genel Tarih <ul style="list-style-type: none"> * Genel tarih olaylarını uygarlıkları ve etkileşimlerini inceler. 2. Özel (Milli) Tarih <ul style="list-style-type: none"> * Yalnız bir ulusun tarihini inceler. <p>C- KONUSUNA GÖRE TARİH</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Siyasi Tarih 2. Uygarlık Tarihi 3. Sanat Tarihi 4. Kültür Tarihi 5. Bilim Tarihi 6. İktisat Tarihi 7. Dinler Tarihi 	<p>Coğrafya - Yer bilimi</p> <p>Arkeolojik - Kazı bilimi</p> <p>Nüzmistik - Para bilimi</p> <p>Kronoloji - Takvim bilimi</p> <p>Antropoloji - Irk bilimi</p> <p>Filoloji - Dil bilimi</p> <p>Etnoloji - Kültür bilimi</p> <p>Sigilogrofiya - Mühür bilimi</p> <p>Diplomatik - Belgeler bilimi</p> <p>Epigrafi - Kitabeler bilimi</p> <p>Arşivcilik - Belgeleri saklama bilimi</p> <p>Karbon¹⁴ - Yaş tespiti</p> <p>Heraldik - Armalar bilimi</p> <p>Paleografya - Yazı bilimi</p> <p>Antroponomi - Kişi adı bilimi</p> <p>Toponomi - Yer adları bilimi</p>	<p>A. AY YILI ESASLI TAKVİM</p> <p>* Ayın dünya etrafında dönüşüne göre ayarlanmıştır.</p> <p>* İlk defa Sümerler yapmıştır</p> <p>B. GÜNEŞ YILI ESASLI TAKVİM</p> <p>* Dünyanın güneş etrafında dönüşüne göre ayarlanmıştır.</p> <p>" ilk defa Mısırlılar kullanmıştır.</p> <p>* Yunan - Roma - Papa Gregor geliştirmiştir.</p> <p>TÜRKLERİN KULLANDIĞI TAKVİMLER</p> <p>12 Hayvanlı Takvim</p> <p>" Güneş yılı esaslıdır.</p> <p>* İslamiyet'in kabulüyle terk edilmiştir.</p> <p>Hicri Takvim</p> <p>* Ay yılı esaslıdır.</p> <p>* İslamiyet'in kabulü ile kullanılmaya başlanmıştır.</p> <p>Celali Takvim</p> <p>* Güneş yılı esaslıdır.</p> <p>* Melikşah adına düzenlenmiştir.</p> <p>Rumi Takvim</p> <p>* Osmanlılar mali alanda kullanmak için hazırlamışlardır.</p> <p>" Güneş yılı esaslıdır.</p> <p>* Başlangıcı Hicret'tir.</p> <p>Miladi Takvim</p> <p>* Güneş yılı esaslıdır.</p> <p>* 1 Ocak 1926'dan itibaren kullanılmaya başlanmıştır.</p>	<p>A- Eskitaş (Paleolitik) Devri</p> <p>Antalya; Karain, Beldibi Belbaşı</p> <p>B- Ortataş (Mezolitik) Devri</p> <p>Antalya - Beldibi</p> <p>Ankara - Macunçay</p> <p>Samsun - Tekkeköy</p> <p>Göller Yöresi - Baradiz</p> <p>C- Yenitaş (Neolitik) Devri</p> <p>Diyarbakır - Çayönü (Üretimle ilgili ilk yerleşim yeri)</p> <p>Konya - Çatalhöyük (İlk şehir yerleşimi)</p> <p>Gaziantep - Sakçagözü</p> <p>D- Bakırtaş (Kalkolitik) Devri</p> <p>Çanakkale - Truva</p> <p>Denizli - Beycesultan</p> <p>Burdur - Hacılar</p> <p>Yozgat - Alishar</p> <p>Çorum - Alacahöyük</p> <p>Van - Tilkitape</p> <p>E- Tunç Devri</p> <p>Kayseri - Kültepe</p>

TARİH DEVİRLERİ

TARİH ÖNCESİ DEVİRLERİ (Prehistorya)

TAŞ DEVRİ		Kalkolitik Dönem -* (Bakır-taş)		MADEN DEVRİ	
Eskitaş (Paleolitik)	Ortataş (Mezolitik)	Yenitaş (Neolitik)	Bakır	Tunç	Demir
* En uzun dönemdir. * Avcılık, toplayıcılık vardır. * ilkel araç ve gereçler yapılmıştır. * Hayvan postlarından ilk elbiseler yapılmıştır. * Ateş bulunmuştur. * Mağara duvarlarına çizilen insan ve hayvan resimleriyle ilk sanatsal faaliyetler başlamıştır.	* Buzul çağı sona ermiş ve iklim şartları yumuşamıştır. * Avcılık ve toplayıcılık yaygınlaşmış. * Bir geçiş dönemidir.	* Havaların ısınmasıyla insanlar su kenarlarına yerleşmişlerdir. * Tarım başlamıştır. * Yerleşik hayata geçilmiştir. * Üretim başlamıştır * Ticari faaliyetler görülmektedir. * Hayvanlar evcilleştirilmiştir. * Bitki liflerinden ilk elbiseler yapılmıştır. * Seramik sanatı başlamıştır, (çanak, çömlek) * Köy kültürü ortaya çıkmıştır.	* En uzun dönemdir. * Altın ve gümüş madenleri de kullanılmıştır. * Tarım ve hayvancılık ilerlemiştir.	* Bakır+Kalay=Tunç * İlk şehir devletleri ve ilk büyük devletler ortaya çıkmıştır.	Demirden savaş aletleri yapılmıştır. Ticaret gelişmiştir. Tekerlek icat edilmiştir. Yazı icat edilmiştir. İlk imparatorluklar kurulmuştur.

TARİHİ DEVİRLER (Historya)

İlkçağ (M.Ö. 3000-M.S.375)	Ortaçağ (375- 1453)	Yeniçağ (1453 - 1789)	Yakınçağ (1789- ?)
Yazı ile başlamıştır. Kavimler göçü ile son bulmuştur. En uzun dönemdir. Çok tanrılı dinler yaygındır. Tek tanrılı dinler ortaya çıkmıştır. (Musevilik, Hristiyanlık) İlk buluşlar gerçekleşmiştir. (Para, alfabe, takvim gibi) Büyük imparatorluklar kurulmuştur. (Roma, Pers)	* Kavimler göçü ile başlamıştır. * İstanbul'un fethi ile son bulmuştur. * En güçlü devletler Bizans ve Sasanî'dir * Avrupa'da feodalite yaygınlaşmıştır. * Skolastik düşünce hakimdir. (Avrupa) * Kağıt, matbaa, pusula, gibi buluşlar Çin'den İslam dünyasına oradan da Avrupa'ya geçmiştir. * Moğol istilası başlamıştır. * İslam dini doğmuştur. * Haçlı seferleri başlamıştır. * Yüzyıl savaşları ortaya çıkmıştır. * Magna Charta ilan edilmiştir. (1215)	İstanbul'un fethi ile başlamıştır. Fransız İhtilali ile son bulmuştur. Mutlak krallıklar güçlenmiştir. Feodalite yıkılmaya başlamıştır. Coğrafi Keşifler gerçekleşmiştir. Avrupa zenginleşirken, Doğu fakirleşmeye başlamıştır. Reform ve Rönesans doğmuştur. Skolastik düşünce zayıflamıştır. (Avrupa'da) Sömürgecilik faaliyetleri başlamıştır.(Coğrafi Keşifler) Dönemin en güçlü devleti Osmanlılardır.	Fransız İhtilali ile başlamıştır. Ulusal devletler kurulmuştur. Sanayi inkılabı gerçekleşmiştir. Sömürgecilik faaliyetleri hızlanmıştır. Hammadde ve pazar yarışı ortaya çıkmıştır. Demokrasi ve cumhuriyet yaygınlaşmıştır. Liberalizm, kapitalizm, sosyalizm ve komünizm gibi sistemler doğmuştur. 1830-1848-1917 ihtilalleri ortaya çıkmıştır. I. ve II. Dünya Savaşları gerçekleşmiştir.

- * Tarih öncesi dönemlerin isimlendirilmesinde: kullanılan araç ve gereçler esas alınmıştır.
* Tarih öncesi dönemlerde yazı olmadığı için iletişim - etkileşim azdır.
* Tarih öncesi dönemlerde sırasıyla taş, toprak, maden kullanılmıştır.
* Tarih öncesi dönemler sırasıyla yaşanmamıştır.

- * Tarihi dönemlerin isimlendirilmesinde toplumsal olaylar esas alınmıştır.
* Çağ başlangıçları toplumalara göre farklılıklar gösterir.
* Bir çağın özellikleri diğer çağlarda da görülebilir.

TARİH

ESKİÇAĞ UYGARLIKLARI

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

SÜMERLER

- * Orta Asya kökenlidirler.
- * Şehir devletlerinden oluşmuşlardır.
- * Krallarına Ensi ve Patesi denilirdi.
- * Tarihte ilk yazıyı (çivi yazısı) kullanmışlardır.
- * İlk yazılı kanunları yapmışlardır. (Urgakina Kanunları)
- * Çok tanrılı din inanışları vardır.
- * Kralları rahip-kral olarak bilinirdi.
- * Ziggurat denilen tapınakları vardır.
- * Matematik ve Astronomi de ilerlemişlerdir.
- * Yaradılış, Tufan, Gilgamiş destanları vardır.

AKADLAR

- * Tarihte bilinen ilk imparatorluğu kurmuşlardır.
- * İlk düzenli ve sürekli orduyu kurmuşlardır.
- * Ağade denilen tapınakları vardır.
- * Tarım gelişmiş (su kanalları)

ASURLAR

- * Anadolu'da ticaret kolonileri kurmuşlardır.
- * İlk sömürge imparatorluğudur.
- * Tarihte ilk kütüphaneyi kurmuşlardır. (Ninova)
- * Anadolu'da tarih çağlarını başlatmışlardır.
- * Asur kanunları çok serttir.

BABİLLER

- * Kısasa kısas esasına dayanan Hammurabi Kanunları'nı yapmışlardır, (ilk anayasa niteliğindedir.)
- * İlk mutlak krallığı kurmuşlardır.
- * İlk dünyevi devlet özelliğini gösterirler. (Rahip - kral anlayışı yoktur.)

ELAMLILAR

- * Başkentleri Sus'tur.
- * Önemli bir varlık ortaya koyamamışlardır.

ANADOLU UYGARLIKLARI

HİTİTLER

- * Kafkaslardan gelerek Çorum (Hattuşaş) çevresine yerleşmişlerdir.
- * Pankuş denilen meclisleri vardır.
- * Kraliçelerine Tavananna denilirdi.
- * Tarih yazıcılığını başlatmışlardır. (Anal-ob-jektif.)
- * Çok tanrılı dinleri vardır. (Bin tanrı ili)
- * Aile hukukunu geliştirmiştir. (Medeni hukukun temeli atılmıştır.)
- * Mısırlılarla Kadeş Antlaşmasını (M.Ö.1280) imzalamışlardır.
- * Anadolu demir çağını başlatmışlardır.

FRİGYALILAR

- * Merkez Gordion'dur. (Polatlı)
- * Tarımı koruyan ağır kanunlar yapmışlardır.
- * Tapates denilen halı ve kilimler yapmışlardır.
- * Kuyumculuk, maden işçiliği.dokumacılık, kaya oymacılığı ve musikide gelişmişlerdir.
- * Fenike alfabesini kullanmışlardır.

Lİ DYALILAR

- * Merkez Sard'lır. (Manisa)
- * Minova'dan Sard'a ulaşan Kral yolunu yapmışlardır. (Doğu-batı ticareti geliştirmiştir.)
- * Parayı icat etmişlerdir. (MÖ 700)
- * Paralı askerlik anlayışı yıkılmalarında etkili olmuştur.

İYONYALILAR

- * Önasya ticaret yollarının bitiş noktasında kurulmuşlardır.
- * Ticarete ilerleyerek deniz kolonileri kurmuşlardır. (Yerleşme amaçlı)
- * Bilim ve fikir alanında ilerlemişlerdir.
- * Şehir devletleri halinde yaşamaları özgür düşünceye ortam hazırlamıştır.

URARTULAR

- * Merkez Tuşpa'dır (Van)
- * Ev sekilinde mezarlar yapmışlardır.
- * Madencilik geliştirmiştir.
- * Tarım ve hayvancılık gelişmiş. (Su kanalları)

DOĞU AKDENİZ UYGARLIKLARI

İBRANİLER

- * Sami kökenli olup merkez Kudüs'tür.
- * Merkezleri Kudüs'tür.
- * Dinleri Museviliştir. (İlk tek tanrılı dindir.)
- * Dinlerini millileştirdiklerinden yayılamamıştır.

FENİKELİLER

- * Sami kökenli olup, Lübnan ve çevresinde kurulmuşlardır.
- * Şehir devletleri şeklinde yaşamışlardır.
- * Denizcilik ve ticarete ilerlemişlerdir. (Ekonomik amaçlı)
- * Ticaret sayesinde önasya kültürünü batıya taşımışlardır.
- * İlk kez alfabeyi bulmuşlardır. (İyon, Yunan ve Romalılar geliştirmiştir - Latin alfabesi)

MISIRLILAR

- * Nom denilen şehir devletleri tarafından yönetilmişlerdir.
- * Daha sonra ilah-kral anlayışı sonucu merkezileşmiştir.
- * İlah-kral anlayışının sonucu olarak hukuk gelişmiştir.
- * Nil Nehri'nin akış yönüne göre aşağı ve yukarı olmak üzere ikiye ayrılmıştır.
- * Matematik, tıp, eczacılık, mimari, kimya ve astronomide ilerlemişlerdir.
- * Güneş yılı esaslı takvimi kullanmışlardır.
- * Coğrafi konumundan dolayı istilaya uğramıştır.
- * Hititlerle ilk yazılı antlaşma olan Kadeş Antlaşması'nı imzalamışlardır. (MÖ 1280)
- * İlk vezirlik sistemi Mısırlılarda görülür.
- * Ahiret inancı güçlüdür. (Mumyacılık)

EGE UYGARLIKLARI

GİRİT UYGARLIĞI

- * Ege medeniyetlerinin temelini atmışlardır.
- * İlk denizciler olup, mimaride gelişmişlerdir.
- * Çok katlı saraylar yapmışlardır. (Knosos)

MİKEN UYGARLIĞI

- * Akalar tarafından kurulmuştur.
- * Deniz ticaretinde gelişmişlerdir.
- * Boğazların hakimiyeti için Truva Savaşları'nı yapmışlardır.
- * Miken Şatoları ve Kuyu Mezarları önemli eserleridir.

YUNAN UYGARLIĞI

- * Dorlar tarafından kurulmuşlardır. (MÖ 1200)
- * Polis denilen şehir devletleri vardır.
- * Polislerin başında Tiran (Diktatör) ve Arhontlar (Kanun adamı) vardır.
- * Denizcilikte ilerlemişler. Koloniler kurmuşlardır. (Yerleşme amaçlı)
- * Sınıflar arası kavgayı gidermek için yapılan Dragon, Solon ve Klistenes Kanunları Atina'yı demokrasinin beşiği yapmıştır.
- * Felsefe edebiyat, bilim ve sanatta ilerlemişlerdir.
- * Olimpus dağında yaşadıklarına inandıkları, tanrıları adına Olimpiyat oyunlarını düzenlemişlerdir.
- * Alfabaya ve takvime katkıda bulunmuşlardır.

TARİH

ÇİN	HİNT	İRAN	HELEN	ROMA
<ul style="list-style-type: none">* Tibetliler, Moğollar, Tunguzlar ve Türklerin katkıları ile oluşmuştur.* Porselen ve İpekçilikte ilerlemişlerdir.* Türk akınlarına karşı Çin Seddi'ni yapmışlardır.* Konfüçyüs, Lao-çe, Buda gibi filozofların fikirleri din haline gelmiştir.* Resim yazısının kendine özgü şeklini kullanmışlardır.* Kağıt, matbaa, pusula, barutu icat etmişlerdir.* Budizm, Konfüçyüs, Lao-çe ve Göktanrı dinleri görülmüştür.* Tarih yazıcılığı gelişmiştir.* Türkler hakkında ilk bilgiler Çin kaynaklarında rastlanılmıştır.	<ul style="list-style-type: none">* Zengin kaynaklara sahip olduğu için sürekli istilaya uğramıştır.* Brahmanizm, Budizm ve Gazneliler zamanında da İslamiyet yayılmıştır.* Hindistan'da güçlü bir devlet, önemli bir medeniyet ve bir millet anlayışı oluşmamıştır. (Bu durumda coğrafi konumu, farklı dinler, diller, iklim ve Kast Teşkilatı etkili olmuştur.)	<ul style="list-style-type: none">* Medler ve Persler tarafından kurulmuştur.* Güçlü bir merkezi krallık kurmuşlardır.* Ülkeyi "Satraplık" denilen eyaletlere ayırmışlardır.* Dünyada ilk posta teşkilatını Persler kurmuştur.* Tarım, hayvancılık ve ticaretle uğraşmışlardır.* Kral yolunu onararak ticareti geliştirmişlerdir.* Zerdüştlük dinine inanmışlardır.	<ul style="list-style-type: none">* Büyük İskender'in Asya Seferi sonucunda Doğu ile Batı kültürünün kaynaşması sonucu ortaya çıkmıştır. (Yunan, Anadolu, İran, Mezopotamya, Mısır.)* Tıp, kütüphanecilikte ileri gitmiş ve parşömen kağıdını bulmuşlardır.* Roma, Bizans ve İslam uygarlığını etkilemişlerdir.* Doğunun dini anlayışından etkilenmiştir. (Rahip - kral)* Önemli kültür ve ticaret merkezleri kurulmuştur. (İskenderiye, İskenderun)* Makedonya, Asya, Mısır krallıkları olmak üzere üçe ayrılmıştır.	<ul style="list-style-type: none">* İtalikler, Etrüksler, İliiryalıların katkıları ile Latinler tarafından kurulmuştur.* Krallık, Cumhuriyet ve İmparatorlukla yönetilmişlerdir.* Krallık döneminde halk; Patrici, Plep ve Köleler olmak üzere üç sınıfa ayrılmıştır.* Patrici - Plep mücadelesi sonucu 12 levha kanunları ortaya çıkmıştır. (Günümüz Avrupa hukukunun temeli atılmıştır.)* Lejyon denilen paralı ve disiplinli orduları vardır.* Pön Savaşları sonucunda Kartaca'yı kendilerine bağlamışlardır.* Milano Fermanı'yla (313) Hristiyanlığı resmi din olarak kabul etmişlerdir.* Fenike - İyon ve Yunanlıların geliştirdiği alfabeye son şeklini vererek Latin Alfabesi'ni oluşturmuşlardır.* Mehirdan alınan güneş yılı esaslı takvime Sezar ve Papa XIII. Gregor son şeklini vermişlerdir.* En önemli eserleri Zafer Takı, Gerda Köprüsü, Augustos tapınağı, Roma Hamamı, Valans, Bozdoğan Su Kemerli, Çemberlitaş ve Dikilitaş'tır.* Kavimler Göçü'nden sonra Roma ikiye ayrılmıştır.(395) Batı Roma (476) ve Doğu Roma (Bizans - 1453)

Mısır uygarlığında piramit kimin adına yapıldıysa, onun mumyasının bulunduğu odaya, yılda sadece iki kez güneş girmektedir. Doğduğu gün ve tahta çıktığı gün olduğunu...

Biliyor muydunuz?

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ

Göçler	Büyük (Asya) Hun	Kavimler Göçü	Batı Hun	Göktürk	Kutluk	Uygur
<p>M.Ö 4000 yıllarında basyan göçler yaklaşık 5000 yıl devam etmiştir.</p> <p>Göçlerin Nedenleri</p> <ol style="list-style-type: none"> Kuraklık Salgın hayvan hastalıkları Komşu devletlerin baskısı Nüfus artışı Türk boyları arasındaki mücadeleleri <p>Göçlerin Sonuçları</p> <ol style="list-style-type: none"> Yeni vatanlar bulunmuştur. Birçok Türk devleti kurulmuştur. Kültür etkileşimi yaşanmıştır. Bazı Türk boyları milli benliğini kaybetmiştir. Gidilen yerlere hayvanları evcilleştirmeye ve mendencilği öğretmişlerdir. 	<ul style="list-style-type: none"> * Bilinen ilk Türk Devletidir. * Bilinen ilk hükümdarları Teomandır. * Çin Seddi'nin inşa edilmesine neden olmuşlardır. * En parlak dönemi Mete Han zamanıdır. * Orduda on'lu sistemi kurmuşlardır. * Milli duygular ortaya çıkmıştır. 	<ul style="list-style-type: none"> * Çin esaretine girmek isteyen Türkler'in Batıya göç etmeleri sonucu ortaya çıkmıştır. <p>Sonuç:</p> <ol style="list-style-type: none"> Roma İmp. ikiye ayrılmıştır. Ortaçağ başlamıştır. Batı Roma İmp. yıkılmıştır. Avrupa Hun İmp. kurulmuştur. Derebeylik rejimi ortaya çıkmıştır. Avrupa'nın etnik yapısı oluşmuştur. Skolastik düşünce yayılmıştır. Hristiyanlık yayılmıştır. 	<ul style="list-style-type: none"> * Avrupa'da kurulan ilk Türk Devleti'dir. * En parlak dönem Atilla dönemidir. * Doğu ve Batı Roma üzerine sefer düzenlemiştir. * Avrupa'nın siyasi hayatına yaklaşık yüzyıl yön vermişlerdir. 	<ul style="list-style-type: none"> * Türk adıyla kurulan ilk devlettir. * İpek yolu için önce Akhunlarla sonra Sasanilerle mücadele etmişlerdir. * Doğu-batı şeklinde yönetilmiştir. * İlk Türk alfabesi Göktürklerle aittir. * Millet duygusu gelişmiştir. * İslamiyet öncesi Türk Devletlerinin en güçlüsüdür. 	<ul style="list-style-type: none"> * Çin egemenliğinden kurtulan Kutluk Kağan tarafından kurulmuştur. * Bilge Kağan Kültigin ve Vezir Tonyukuk en parlak dönemleridir. * Orhun Abidelerini dikmişlerdir. 	<p>En ileri uygarlığa sahip olan Türk devletidir.</p> <p>Yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir.</p> <p>Kalıcı mimari eserler bırakmışlardır.</p> <p>Tarımda gelişmişler su kanalları yapmışlardır.</p> <p>Matbaa ve kağıdı kullanan ilk Türk devletidir.</p> <p>Maniheizm ve Budizmi benimsemişlerdir.</p> <p>Moğolların Türkleşmelerinde etkili olmuşlardır.</p> <p>Türkler arasında en ileri medeniyete sahip olan uygurlardır.</p>
	<p><u>Ayarlar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * İstanbul'u kuşatan ilk Türk devletidir. * Bugünkü Slav topluluklarının oluşmasında etkili olmuşlardır. 	<p><u>Bulgarlar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Volga Bulgarları İslamiyeti kabul etmişlerdir. * Tuna Bulgarları Hristiyanlığı kabul ederek benliklerini yitirmişlerdir. * II. Meşrutiyet döneminde bağımsız olmuşlardır. 	<p><u>Hazarlar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Ticaretle geçinmişlerdir. * Din konusunda hoşgörülü davranmışlardır. * Museviliği kabul etmişlerdir. * Rusların güneye inmelerini engellemişlerdir. 	<p><u>Macarlar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Hristiyanlığı kabul edip benliklerini yitirmişlerdir. * Slavların arasına girerek birleşmelerini engellemişlerdir. * Cermenlerin doğuya yayılmasını önlemişlerdir. * I. Dünya Savaşı'nda bağımsız olmuşlardır. 	<p><u>Peçenekler</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Oymaklar halinde yaşadıklarından teşkilatlı bir devlet olmamışlardır. * Bizans ordusunda ücretli olarak çalışmışlardır. 	<p><u>Sibirler</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Avarların baskısıyla zayıflamış, Hazarların arasına girerek kaynaşmışlardır. * Bugünkü Sibiry'a adlarını vermişlerdir.
	<p><u>Kıpçaklar (Kumanlar)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Rus prenslikleriyle mücadele etmişlerdir. (Igor Destanı) * Oğuzlarla mücadele etmişlerdir. (Dede Korkut Hikâyeleri) * Moğolları Türkleştirmişlerdir. * Altınordu Devleti'nin kurulmasında etkili olmuşlardır. 	<p><u>Oğuzlar (Uzlar)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Türklerin en çok devlet kuran ve en kalabalık boyudur. (Selçuklu, Osmanlı) * İslamiyeti topluca kabul eden ilk Türk boyudur. * Bugünkü Türkiye Türklerinin atalarıdır. * Bizans ordusunda ücretli olarak çalışmışlardır. 	<p><u>Türğişler</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Bağa Tarkan ilk madeni parayı bastırmıştır, (ilk Türk parası) * Emeviler ile mücadele ederek Orta Asya'nın Araplaşmasına engellemişlerdir. * Tam yerleşik hayatı benimsemişlerdir. * Soğd Alfabesinden yararlanmışlardır. (Soğdlar İranlı bir kavim) 	<p><u>Kartuklar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Talaş Savaşı'nda Arapları desteklemişlerdir. (Orta Asya'nın Çinileşmesi engellenmiştir.) * İslamiyeti kabul eden ilk Türk boyudur. * İlk Müslüman Türk devleti Karahanlıların oluşmasında etkili olmuşlardır. 	<p><u>Kırgızlar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Cengiz Han'a itaat eden ilk Türk boyudur. * Manas Destan'ını yazmışlardır. * Gittikleri yerin gelişmiş kültürünü ortadan kaldırmışlardır. 	<p><u>İskitler</u></p> <ul style="list-style-type: none"> * Bilinen ilk Türk topluluğudur.

TARİH

İSLAM ÖNCESİ KÜLTÜR VE UYGARLIK

Yönetim	Hukuk	Ordu	Din ve İnanış	Toplum ve Ekonomi	Yazı, Dil ve Edebiyat	Bilim - Sanat - Mimari
<p>* Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır. (Kut) (Osmanlı Devleti'ne kadar) Bu gelenek Türk devletlerinin kısa sürede yıkılmasının en önemli sebebi olmuştur.</p> <p>* Boy beylerinden oluşan "Kurultay" denilen bir meclis vardır.</p> <p>* Kurultay danışma meclisi özelliğindedir.</p> <p>* Devlet doğu-batı olarak ikiye ayrılarak yönetilmiştir.</p> <p>* Hakanın eşi Hatun da yönetimde etkilidir.</p> <p>Devlet Görevlileri:</p> <p>* Yabgu: Kağandan sonra gelen en büyük makam</p> <p>* Vezir: Devlet işlerinde kağana yardım ederdi.</p> <p>* Todun: Maliyeden sorumlu vali</p> <p>* Tigin: Şehzade</p> <p>* Tamgacı: Mühürücü</p> <p>* Bitikçi: Katip</p> <p>* Tarkan: Ordu komutanı</p> <p>* Subaşı: Komutan</p> <p>* Yarguci: Yargıç</p> <p>* Buyruklar: Bakan</p> <p>* Aygucı: Danışman</p>	<p>* Sözlü hukuk vardır. (Töre)</p> <p>* Uzun süreli hapis cezası yoktur.</p> <p>* Adaletin başında hükümdar vardır. Hükümdara bağlı yargıçlar bulunurdu.</p>	<p>* Ordu millet özelliği vardır.</p> <p>* Onluk sistemini uygulamışlardır.</p> <p>* Askeri alanda dünyaya örnek olmuşlardır.</p> <p>* Hafif süvari birliklerinden oluşmuştur.</p> <p>* Türklerde kadın-erkek herkes asker sayılırdı.</p> <p>* Türkler savaşlarda hilal taktikğini uygulamışlardır.</p>	<p>* Göktanrı inancı vardır.</p> <p>* Din adamlarına Şaman veya Kam denilmiştir. (Şamanizm)</p> <p>* Din adamları devlet işlerinde etkili değildir.</p> <p>* Yuğ denilen ölü gömme törenleri vardır.</p> <p>* Mezarlarına Kurgan adını vermişlerdir.</p> <p>* Mezarların başlarına Balbal denilen heykelcikler dikmişlerdir.</p>	<p>* Aile önemlidir. (Aile, oba, oymak, boy, budun (millet))</p> <p>* Atlı-göçebe kültürü e-gemendir.</p> <p>* Kölelik yoktur. Toprağa bağlı değillerdir.</p> <p>* Geçim kaynağı hayvancılıktır. (koyun, at)</p> <p>* Tarım Uygurlarla başlamıştır.</p> <p>* Ticarete önem vermişlerdir.</p>	<p>* Orhun abideleri ilk yazılı eserlerdir. (İlk Türkçe metinler)</p> <p>* Tarih boyunca Göktürk, Uygur, Arap ve Latin alfabelerini kullanılmıştır.</p> <p>* Alper Tunga (Saka), Oğuz Kağan (Asya Hun), Ergenekon, Bozkurt (Göktürk), Göç Türeyiş (Uygurlar), Manas (Kırgız), Dede Korkut (Oğuz)</p> <p>* Sözlü edebiyat gelişmiştir. (Sav, sagu, koşuk, destan)</p>	<p>* Maden işlemeciliği özellikle demircilikte ilerlemişlerdir.</p> <p>* Resim ve heykel yapımı, halı ve kilim dokumacılığı da görülür.</p> <p>* Türklerde astronomi gelişmiştir. (Oniki Hayvanlı Türk Takvimi)</p> <p>* Uygur minyatürleri İslam sanatını etkilemiştir.</p> <p>* Göçebe olduğundan mimari gelişmemiştir. (Uygurların yerleşik hayata geçmeleriyle mimari başlamıştır.)</p> <p>* Türlerin eşyaları genellikle hayvan figürleriyle süslenmiştir. (Hayvan üslubu)</p>

Batı Hun İmparatoru Attila, Bizans ordusunu yendikten sonra barış yapmak için imparatora bir elçi göndermiş, Hun elçisini kabul eden Bizans; kralınız Attila imparatorunuzdan küçük olduğu için onunla görüşemezsiniz demiş, Attila'nın elçisi bu durum üzerine Attila, imparatorunuzdan küçük olabilir, fakat şunu iyi bilinizki, o büyük bir milletin başında bulunuyor. ***Dediğini biliyor muydunuz?***

TARİH

İSLAM TARİHİ

HZ. PEYGAMBER DONEMİ (571 - 632)

İSLAM ÖNCESİ ARAP YARIMADASI

- * Dönemin en güçlü devletleri Bizans ve Sasani İmparatorluğu'dur.
- * Kabilecilik yaygındır.
- * Siyasi birlik yoktur.
- * Yukarı Arabistan, Yemen ve Hicaz en önemli bölgelerdir.
- * Şiir ve edebiyat gelişmiştir.
- * Kadın sosyal haklardan mahrumdur.
- * Putperestlik, Hristiyanlık, Musevilik ve Hanif dini başlıca dini inanışlardır.

Mekke Dönemi (571 - 622)

- * 571-Hz. Peygamber Mekke'de dünyaya geldi.
- * 610-ilk vahiy geldi. (Peygamberlik vazifesi başladı. İlk inananlar; Hz. Hatice, Hz. Zeyd, Hz. Ali ve Hz. Ebubekir'dir.)
- * 610-613 Fetret-i Vahiy dönemi.
- * 613-İslamiyet açıkça ilan edildi.
- * 615 Habeşistan'a ilk hicret yapıldı.
- * 616-619 Boykot Dönemi
- * 619-Hüzün Yılı
- * 621 I. Akabe Biati
- * 622-II. Akabe Biati
- * 622 Medine'ye Hicret

Medine Dönemi (622 - 632)

- * Hicret (622): Medine Site İslâm Devleti kuruldu.
- * Müslümanlarla kardeşlik antlaşması, Yahudilerle vatandaşlık antlaşması yapıldı.
- * Bedir Savaşı (624): Şam ticaret yollarının denetimini Müslümanlara geçti.
- * İslam Hukukunun temeli atıldı.
- * Unut Savaşı (625): Müslümanların ilk yenilgisiydi.
- * Hendek Savaşı (627): Müslümanların son savunma savaşıdır.
- * Hudeybiye Antlaşması (628): Mekkeliler Müslümanları hukuken tanıdılar.
- * Hayber'in Fethi (629): Şam ticaret yolları güvenlik altına alındı.
- * Mute Savaşı (629): Bizans'la yapılan ilk savaştır.
- * Mekke'nin Fethi (630): Müslümanlar Arabistan'da en büyük güç haline geldi.
- * Huneyn Savaşı ve Taif Seferi (630): Müslüman olmayan Arap kabilelerine karşı yapıldı.
- * Tebük Seferi (631): Hz. Peygamber'in son seferidir.
- * Hz. Peygamber 632'de Medine'de vefat etti.

TARİH

İSLAM TARİHİ

Hz. Ebubekir (632 - 634)

- * Seçimle iş başına gelen ilk halifedir.
- * Dinden dönen ve zekat vermek istemeyen Arap kabuleleri ile mücadele edildi.
- * Yabancı peygamberlerle mücadele edildi.
- * Hire Beyliği alınarak Arap Yarımadası dışındaki ilk fetih gerçekleşti.
- * Yermük Savaşı (634) ile Bizans yenilgiye uğratıldı.
- * Kur'an-ı kerim kitap haline getirildi.
- * Arap yarımadası illere ayrıldı. (Valiler atandı.)
- * Halife, memur ve komutanlara maaş bağlandı.

Hz. ÖMER (634 - 644)

- * Dört Halife Dönemi içerisinde fetihlerin en hızlı olduğu dönemdir.
- * Ecnadin Savaşı (635) ile Suriye ve Filistin'in Fethi tamamlandı.
- * Kadisiye (636) ve Nihavent (642) savaşları sonucunda Irak ve İran İslam topraklarına katıldı.
- * 642'de Mısır fethedildi.
- * Fethedilen yerler yönetim birimlerine ayrıldı.
- * İlk divan teşkilatı kuruldu.
- * Devlet hazinesi (Beytülmal) oluşturuldu.
- * Adli ve idari yapı birbirinden ayrıldı. İllere kadılar gönderildi.
- * İlk düzenli İslâm orduları kuruldu.
- * İktisadi sistemi uygulanmaya başlanmıştır.
- * Hicri takvim kabul edilmiştir.
- * Cizye vergisi alınmaya başlandı.

Hz. Osman (644 - 656)

- * Türklerle ilk çarpışma gerçekleşti ve Horasan fethedildi.
- * Kuzey Afrika'da Libya ve Tunus fethedildi.
- * Bizans'tan Doğu ve Güney Doğu Anadolu alındı.
- * İlk İslam donanması kuruldu.
- * Kıbrıs üzerine sefer düzenlendi ve Kıbrıs vergiye bağlandı.
- * Kur'an-ı Kerim çoğaltılarak önemli merkezlere gönderildi.
- * Müslümanlar arasında ilk karışıklıklar ortaya çıktı.
- * İç karışıklıklar sonucu Hz. Osman şehit edildi.

Hz. Ali (656-661)

- * Cemel Vak'ası (656): Müslümanlar arasındaki ilk iç savaştır. Hz. Ali'nin üstünlüğü ile sonuçlanmıştır.
- * Siffin Savaşı (657): Halifelik meselesi Hakem Olayı ile çözülmeye çalışıldı. Hakem Olayı sonucunda ilk ayrılıklar başladı.
- * İç karışıklıklar nedeniyle dış fetihler durdu.
- * Hz. Ali 661'de Hariciler tarafından şehit edildi.
- * Hz. Ali'den sonra Hz. Hasan halife olarak seçilmiş, fakat Hz. Hasan iç karışıklıkları önlemek için halifeliği Hz. Muaviye'ye devretmiştir.

Harun Reşid döneminde devlet adına önemli hizmetlerde bulunan kişiye halife, Allah sana hayırlar ihsan etsin der. Bu söz üzerine, Sultanım Allah'ın bize ihsanı, sizin vasıtanızladır deyince Harun Reşid güler ve birçok ihsanda bulunur?

İSLAM TARİHİ

EMEVİLER (661 - 750)

- * Bu dönemde başkent Şam'dır.
- * Devletin kurucusu Umeyye ailesinden Hz. Muaviye'dir.
- * Halifeliği saltanata dönüştürmüşlerdir.
- * Halifelerin güvenliğini sağlamak için muhafız teşkilatı kurulmuştur.
- * Düzenli posta teşkilatı kurulmuştur.
- * İlk defa bu dönemde Avrupa'da fetih hareketleri başlamış ve İstanbul kuşatılmıştır.
- * Kerbela Olayı sonucunda Müslümanlar Şii-Sünni diye kesin olarak iki gruba ayrılmıştır.
- * İlk Arap parası bastırılmış ve ekonomik bağımsızlık sağlanmıştır.
- * Arapça resmi dil ilan edilmiş ve yaygınlaştırılarak uluslararası bir nitelik kazandırılmıştır.
- * Ülke yönetiminde eyalet sistemi uygulanmıştır.
- * İslam mimarisi, Hristiyan mimarisi ile yarışabilecek seviyeye ulaşmıştır.
- * Emevilerin milliyetçilik politikası İslamiyet'in yayılmasını yavaşlatmış ve devletin görünümünü İslam devletinden çok Arap devleti haline getirmiştir.

ABBASİLER (750 -1258)

- * Bu dönemde başkent Bağdat'tır.
- * "Arap milliyetçiliği" politikası yerine "İslamcılık" politikasının takip edilmesiyle Türkler arasında İslamiyet'in yayılması hızlanmıştır.
- * Türkler Abbasi Devleti'nin yönetiminde görev almışlar, valilik ve komutanlıklara getirilmişlerdir.
- * Türk askerleri ve aileleri için Bağdat yakınlarında Samarra şehrini kurmuşlardır.
- * Abbasiler askeri ve siyasi açıdan Emeviler kadar başarılı olamamışlar ve Emevilerin ulaştıkları sınırlara ulaşamamışlardır.
- * Askeri amaçla Anadolu sınırlarında Avazım şehirlerini kurarak buralara Türkleri yerleştirmişlerdir.
- * Bilimsel ve kültürel faaliyetlere önem vermişler, Hellenistik döneme ait eserleri Arapça'ya tercüme etmişlerdir.
- * Abbasilerin zayıflaması ile birlikte "Tevaif-i Mülük" denilen bağımsız İslam devletleri ortaya çıkmıştır.

ENDÜLÜSEMEVİLERİ (756 -1031)

- * Emevi Devleti'nin yıkılmasından sonra İspanya'da Emevi ailesi tarafından kurulmuştur.
- * Başkent Kurtaba'dır.
- * III. Abdurrahman'ın halife unvanını kullanmasıyla İslam dünyası siyasi açıdan üçe ayrıldı. (Abbasiler, Fatimiler, Endülüs Emevileri)
- * Askeri ve siyasi alanda fazla başarılı olamamışlardır.
- * İlim ve kültür alanında faaliyet göstermişler ve Avrupa'da Rönesans'ın başlamasında etkili olmuşlardır.
- * Endülüs Emevi Devleti'nin yıkılmasından sonra kurulan Beni Ahmer (Girna Devleti) 1232'den 1492'ye kadar İspanya'da varlığını sürdürmüştür.
- * İspanya'daki Hristiyan baskısından dolayı buradaki Müslüman ve Yahudiler Osmanlı gemicilerinin yardımıyla İspanya'dan Osmanlı topraklarına taşınmışlardır. (Osmanlı Devleti bu sırada Cem Sultan Olayı ile uğraştığı için İspanya'daki Müslümanların doğrudan yardım edememiştir.)

EMEVİLER ve ABBASİLER ARASINDAKİ FARKLAR

- * Emeviler Arap milliyetçiliği politikası izlerken, Abbasiler Arap olmayan Müslümanlara eşit davranmışlardır.
- * Emeviler fetihlere, Abbasiler ilim ve kültürel çalışmalara ağırlık vermişlerdir.

X. yüzyılda İspanya'da ilim ve irfanın Avrupa ile kıyaslanamayacak kadar gelişmiş olduğunu ve halifenin kütüphanesinde altı yüz bin yazma kitabın bulunup, bunların kırk dördünü katologların teşkil ettiğini... O tarihten dört yüz sene sonra bile Avrupa'da bilgili Charles diye tanınan Fransa Kralı V. Charles'in krallık kütüphanesinde sadece dokuz yüz eser bulunduğunu... **Biliyor muydunuz?**

TARİH

İSLAM KÜLTÜR VE UYGARLIĞI

YÖNETİM

- * Hz. Peygamber İslam Devleti'nin dini, askeri, idari ve adli işlerinin başıdır.
- * Dört Halife Döneminde halifeler seçimle belirlenmiştir.
- * Emeviler ve Abbasiler döneminde ise halifelik saltanata dönüşmüştür.
- * Hz. Ebubekir Dönemi'nde Arap Yarımadası illere ayrılmıştır.
- * Hz. Ömer döneminde Divan teşkilatı kuruldu.
- * Hz. Ömer Dönemi'nde fethedilen yerler yönetim birimlerine ayrılmıştır. Ayrıca adli yapı ile idari yapı birbirinden ayrılmış ve ilk kadılık teşkilatı kurulmuştur.
- * Emeviler Dönemi'nde eyalet sistemine geçilmiştir.
- * Posta teşkilatı kurulmuştur.
- * Abbasiler Dönemi'nde İran'ın etki- siyle vezirlik makamı kurulmuştur.

ORDU

Hz. Peygamber Dönemi'nde ordu gönüllülerden oluşmakta idi. Hz. Ömer Dönemi'nde ilk düzenli İslam orduları kurulmuştur. Ayrıca sınır boşlarında ordugah şehirleri kurulmuştur.

Hz. Osman Dönemi'nde Suriye sahillerinde ilk İslam donanması kurulmuştur.

Emeviler Dönemi'nde halifelerin güvenliğini sağlamak için muhafız teşkilatı kurulmuştur.

Abbasiler Dönemi'nde ise orduda Türklere önem verilmiş ve sınır boylarında Avazım Şehirleri kurulmuştur.

TOPLUM

Halk dört sosyal tabakaya ayrılmıştır. Bunlar; Araplar, mevaliler, zimmiler ve kölelerdir. Emevilerin mevali politikası Arap olmayan Müslümanları hoşnut etmemiştir.

Abbasiler ise mevali politikasından vazgeçmişlerdir. Zimmiler devletin koruyuculuğuna karşılık cizye ödemekle yükümlü idiler.

İslamiyet köleliği kaldırmamakla birlikte köle azat etmeyi teşvik etmiş ve hayat şartlarını düzeltmiştir.

EKONOMİ

- * En önemli geçim kaynakları tarım, hayvancılık, sanayi ve ticaret olmuştur.
- * Hazine (Beytül-Mal) kuruldu.
- * Devletin başlıca gelir kaynakları şunlardır:
 1. Öşür: Müslümanlardan alınan oranın bir oranındaki ürün vergisidir.
 2. Haraç: Gayr-i Müslümanlardan alınan beşte bir oranındaki ürün vergisidir.
 3. Cizye: Sağlıklı gayr-i müslim erkeklerden askerlik görevi karşılığında alınan vergidir.
 4. Zekat: Zengin Müslümanların ihtiyaç sahiplerine verdiği vergidir.
 5. Ganimet: Savaşlardan alınan ganimetlerin beşte biri hazineye aktarıldı.

BİLİM, KÜLTÜR VE SANAT

- * Emeviler Dönemi'nde Arapça'nın resmi dil ilan edilmesinden sonra kullanımı yaygınlaştı.
- * İslamlaşma zayıf kültürlü toplum- larda zamanla Araştırma şeklinde ortaya çıkmıştır. Türkler ve İranlı- lar hariç İslamiyet'i kabul eden di- ğer toplumlar zamanla Araplaş- malarındır.
- * Bilim alanındaki çalışmalar Emevi- ler Döneminde başlamış, Abbasi- ler Dönemi'nde en üst seviyeye ulaşmıştır.
- * İslami bilimler, tefsir, kıraat, hadis, fıkıh ve kelâmdır.
- * Akli bilimler ise, tıp, matematik, astronomi, kimya ve felsefe gibi bi- limlerdir.
- * Abbasilerdeki Beytül-Harem ve Nizamiye Medreseleri, Endülü- s Emevileri'ndeki ise Kurtuba Med- resesi önemli eğitim kurumlarıdır.
- * İslam sanatının gelişmesi fetihlerle doğru orantılıdır.
- * Emeviler Dönemi'nde İslam Mima- risi, Hristiyan mimarisi ile yarışabilecek seviyeye ulaştı.
- * Minyatür, oymacılık, hattatlık, kak- macılık ve sedef işlemeciliği gibi sanat dalları gelişmiştir.

Büyük devlet adamı Uluğ Bey'in Semerkant'ta kurmuş olduğu rasathanesinde, yeryüzünün güneş etrafındaki tam devrini yani bir yılı 365 gün, 6 saat, 9 dakika, 6 saniye hesaplan- dığını... Aradan asırlar geçip 20. yüzyılın en modern cihazlar ile yapılan hesaplarla, Uluğ Bey'in hesapları arasında sadece 58 saniye farkın bulunduğunu... **Biliyor muydunuz?**

TARİH

İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETLERİ

Talaş Savaşı (751)

Neden: Çin'in Ortaasya'yı ele geçirmek için harekete geçmesi.

Sonuç

1. Türklerin de yardımı ile Abbasiler Çinlileri yenmişlerdir.
2. Türk - İslam Tarihinin başlangıcı oldu.
3. İslamiyet Türkler arasında yayıldı ve Ortaasya İslâmlaştı.
4. Kağıt Çin dışında da üretilmeye başlandı. Dünya kültür tarihi açısından önemli gelişmelere ortam hazırladı.

Türklerin Müslüman olma nedenleri

- * Türkler arasında Tek Tanrı İnancının olması
- * İslamiyetteki ahlak anlayışının çoğunun Türklerin ahlak anlayışına uygun olması
- * Türklerin cihan hakimiyeti düşüncesiyle İslamiyetin cihat anlayışının bağdaşması
- * İslamiyet'teki cennet ve cehennem inancının önceden Türkler arasında yayılması (Uçmak-Tamu)
- * Abbasilerin Türklerle iyi davranması ve ırkçı bir politika takip etmemesi

Türklerin İslam Dünyası'ndaki Hizmetleri

- * İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlendiler.
- * İslamiyet'in geniş alanlara yayılmasını sağladılar.
- * Halifeliği koruyarak varlığını sürdürmesini sağladılar.
- * Dağınık haldeki Müslümanları bir bayrak etrafında topladılar. (Selçuklular ve Osmanlılar)
- * İslam kültür ve medeniyetinin gelişmesine ve yayılmasına katkıda bulundular.

Karahaniîler (840-1212)

- * Ortaasya'daki ilk Müslüman Türk Devleti'dir. Bilge Kül Kadir Han tarafından kurulmuştur.
- * Karluk, Yağma, Çiğil, Tuhsi Türkleri devletin temelini oluşturdu.
- * Satuk Buğra Han döneminde İslamiyet resmi din kabul edildi.
- * Halkı, dili, ordusu, yöneticileri Türk'tür.
- * Yusuf Kadir Han zamanı Karahaniîlerin en parlak dönemi olmuştur.
- * Taht kavgaları sonucu 1046 yılında 2'ye ayrıldı.
- * Doğu Karahaniîler - 1130 Karahitay, Batı Karahaniîler - 1212 Harzemşahlar yıkılmıştır.
- * Resmi dil Türkçe'dir. Uygur alfabesini kullanmışlardır.
- * Kaşgarlı Mahmut Divan-ı Lügat-it Türk, Yusuf Has Hacıp - Kutadgu Bilig Türk - İslam sentezini ortaya koyan ilk eserlerdir.
- * İlk medreseyi Karahaniîler yapmıştır. Eğitimde burslu öğrencilik sistemi ilk kez Karahaniîler tarafından uygulanmıştır.
- * İlk kervansarayı yapmışlar, kervansaraylara "Ribat" denilmiştir.

Gazneliler (963-1187)

- * Alptekin tarafından Afganistan'da kurulmuştur.
- * Halaç (Kalaç) Türkleri tarafından kurulmuştur.
- * Hükümdar sülalesi, yönetici kadro ve komutanlar Türk olmakla birlikte halkı ve ordusu Türk, İranlı, Hintli ve Afgan (Gur) ıllardan oluşmakta idi.
- * İran, Horasan, Afganistan ve Kuzey Hindistan'a hakim olmuşlardır. Gazneli Mahmut - Hindistan'da İslamiyeti yaydı, Abbasilere baskı yapan Şii Büveyhoğullarını yendi.
- * Türk tarihinde Abbasi Halifesinden sultan unvanını alan ilk hükümdar Gazneli Mahmut'tur.
- * Sultan Mesut Dandanakan Savaşı'nda Büyük Selçuklulara yenilmiş olan Gazneliler yıkılış sürecine giren devlete Gurlular son vermiştir. (1187)
- * Etnik yapının çok farklı olması Gaznelilerin yıkılmasında etkili olmuştur.

Büyük Selçuklu Devleti (1040 -1157)

- * Oğuzların Kınk boyu tarafından kurulmuştur.
- * Devlet, Tuğrul ve Çağrı Beyler döneminde kurulmuştur.
- * 1018'de Anadolu'ya keşif akınları yapmışlardır.
- * 1040 Dandanakan Savaşı'nda Gaznelileri yenmişlerdir.
- * 1048 Pasinler Savaşı'nda Bizans'ı yenmişlerdir. Bu savaş Anadolu için Bizansla yapılan ilk savaştır.
- * 1055'de Tuğrul Bey Abbasi Halifesinin yardım istemi üzerine Şii Büveyhoğulları'nın hakimiyetine son vermiştir. Bunun üzerine Halife Tuğrul Bey'e "Doğunun ve Batının Hükümdarı" unvanını vermiştir.
- * Alparslan Döneminde; 1071 Malazgirt Savaşı Bizansla yapılmış ve Anadolu'nun kapıları Türklerle açılmıştır. Ayrıca Türkiye tarihi başlamış, Türkler üzerindeki Bizans baskısı sona ermiştir.
- * Melikşah Döneminde; Devlet en parlak zamanını yaşamış, Vezir Nizam-ül Mülk, Nizamiye Medreselerini yaptırmıştır. Selçuklu Devletine bağlı Anadolu Selçuklu Devleti kuruldu.
- * Melikşah'ın ölümünden sonra Fetret Devri yaşanmıştır.
- * Sultan Sencer zamanında Moğol asıllı Karahitaylılarla 1141 Katvan Savaşı yapılmıştır. Bu savaş Selçukluların sonunu hazırlamıştır.
- * Bağlı Devletler: Horosan, Irak, Kirman, Suriye, Türkiye (Anadolu) Selçukluları
- * Bağlı Atabeylikler: Şam'da Böriler, Musul ve Halep'te Zengiler, Azerbeycan'da İldenizogulları, Fars'ta Salgurlular, Erbil'de Bağtekinoğulları

TARİH

ORTA ASYA ve YAKIN DOĞU'DA KURULAN TÜRK DEVLETLERİ

SAMANOĞULLARI (875 - 1005)

- * İranlı bir hanedan tarafından kurulmuştur.
- * Maveraünnehir ve Horasan'a hakim olmuşlardır.
- * Türklerle askeri ve idari alanda önemli görevler vermişlerdir. Türkler arasında İslamiyet'in yayılışını hızlandırmışlardır.
- * Toprakları Karahanlı ve Gazneliler arasında paylaşılmıştır.

HARZEMŞAHLAR (1097 - 1231)

- * Büyük Selçukluların yıkılmasından sonra bağımsız hale gelmişler.
- * Moğollarla mücadele etmişler ancak durduramamışlardır.
- * Yassıçemen Savaşı'nda (1230) Anadolu Selçuklu Devleti'ne yenilmiş hemen ardından yıkılmışlardır.
- * Toprakları Moğol işgaline uğramıştır.

TOLUNOĞULLARI (868 - 905)

- * Tolunoğlu Ahmet tarafından kurulmuştur.
- * Mısır'da kurulan ilk Türk devletidir.
- * Bu dönemde Mısır altın çağını yaşamıştır.
- * Yöneticileri Türk, halkı Arap'tır.
- * Abbasiler tarafından yıkılmıştır.

SAFEVİLER (1502- 1736)

- * Şah İsmail tarafından İran'da kurulmuştur.
- * Devletin oluşmasında Türkmenlerin rolü vardır.
- * Osmanlı ile uzun süre mücadele etmişlerdir.
- * Avşarlar son vermişlerdir.

İHŞİTLER (AKŞİTLER) (935 - 969)

- * Muhammed b. Toğaç tarafından kurulmuştur.
- * Mısır'da kurulan ikinci Türk devletidir.
- * Suriye ve Hicaz'a hakim olmuşlardır.
- * Yöneticileri Türk halkı Arap'tır.
- * Fatimiler tarafından yıkılmışlardır.

FATİMİLER (910-1171)

- * Tunus'ta kurulan bu devlet kısa sürede Mısır, Suriye, Filistin ve Hicaz'a hakim olmuşlar.
- * Soylarını Hz. Fatıma'ya dayandırmışlar ve Şiiliği savunmuşlardır.
- * Abbasi Halifesini tanımamış ve kendi Sultanlarını halife ilan etmişlerdir.
- * Haçlılarla mücadele etmişler ama Kudüs'ü koruyamamışlardır.
- * Eyyübiler bu devlete son vermiştir.

EYyUBİLER (1174-1250)

- * Selahaddin Eyyubi tarafından Mısır'da kurulmuştur.
- * Suriye, Yemen, Hicaz ve Musul'a hakim olmuşlar.
- * Selahaddin Eyyübi Hittin Savaşı'nda (1187) Haçlıları yenerek Kudüs'e geri aldı.
- * Yafa'yı Haçlılardan geri aldılar.
- * Memlükler tarafından yıkıldılar.

BABÜRLÜLER (1526 - 1828)

- * Başkent Agradır.
- * Babürşah tarafından kurulmuştur.
- * Ekberşah döneminde güçlü dönemini yaşamıştır.
- * Hindistanın İngiliz sömürgeci haline gelmesiyle bölgedeki Türk hakimiyeti sona ermiştir.

ŞEYBANİLER (1428 - 1598)

- * Batı Türkistan'da kurulmuş bir Türk Hanedanıdır.
- * Timur devletini yıkmışlardır.
- * Safevilerle uzun bir mücadeleden sonra yenilerek parçalanmışlardır.

MEMLÜKLER (1250 - 1517)

- * Eyyübileri yıkan Aybey tarafından Mısır'da kuruldu.
- * Haçlılarla mücadele ettiler ve son Haçlı kalınlarını da temizlediler.
- * Moğollara tarihteki ilk yenilgilerini tattırdılar. (1260 Aynı Calut ve 1277 Elbistan Savaşı)
- * Her emirin Sultan olma hakkı olduğu için sultan sayısı fazladır.
- * Osmanlı Devleti ile çağdaş olan Memlükler, Osmanlı Devleti ile sürekli mücadele ettiler.
- * Türkçe resmi dildir.
- * Osmanlılar (Yavuz Sultan Selim 1516 Mercidabık 1517 Ridaniye Savaşları) son vermiştir.

KARAKOYUNLULAR (1330 - 1459)

- Oğuz Türkleri tarafından kurulmuştur.
- Erzurum, Erziş, Musul ve Azerbaycan'da yaşamışlardır. (Doğu Anadolu)
- Akkoyunlular tarafından yıkılmışlardır.

AKKOYUNLULAR (1370 - 1502)

- Oğuz Türkleri tarafından Güney Doğu Anadolu'da kurulmuştur.
- Kara Yülük Osman döneminde devlet haline gelen (1402) Akkoyunlular daha sonra Doğu Anadolu ve İran içlerine kadar yayılmışlardır.
- Uzun Hasan dönemi en parlak dönemleridir.
- Otlukbeli Savaşı'nda Osmanlılar'a (Fatih Sultan Mehmet) yenilmişler ve yıkılma sürecine girmişlerdir.
- Safeviler bu devlete son vermişlerdir.

TİMUR DEVLETİ (1370 - 1507)

- Timur tarafından Çağatay Hanlığı topraklarında kuruldu.
- Timur Taşköprü Savaşı'nda Moğolları yendi.
- Altınordu ve İlhanlı Devleti'ne otoritesini kabul ettirdi.
- Ankara Savaşı'nda Osmanlı Sultanı Yıldırım Bayezid'i yendi. Ancak Çin seferini planlayan Timur seferi yapmadan öldü.
- Timurlular fetih hareketlerinin yanında bilimsel ve kültürel gelişmeye önem verdiler.
- Uluğbey, Ali Kuşçu ve Ali Şir Nevai Timur'un sarayında yetişmişlerdir.
- İmparatorluk Özbek saldırıları sonucu zayıflamıştır.

MOĞOL İMPARATORLUĞU (1206 - 1227)

- * Cengiz Han tarafından kurulan Moğollar Çin dahil Orta Asya'nın tamamına hakim oldular.
- * Bütün Türkleri bir bayrak altında topladılar.
- * Cengiz'in ölümünden sonra (1227) imparatorluk parçalanarak dörde bölündü:
 - 1) Kubilay Hanlığı (Çin ve Moğolistan)
 - 2) İlhanlı Devleti (İran)
 - 3) Çağatay Hanlığı (Türkistan)
 - 4) Altınordu Devleti (Karadeniz'in kuzeyi)
- * Altınordu Devleti, Timur'un saldırıları sonucu parçalanmış ve yerine hanlıklar kurulmuş. (Kazan ve Kırım gibi) Bu durum Rusların güçlenmesine ve güneye innelerine neden olmuştur.
- * Kubilay Hanlığı Çinleşmiş diğerleri İslamiyet'i kabul edip Türkleşmiştir.
- Moğollar birçok alanda Türklerden etkilenmişlerdir. Orduda onlu sistemini ve Uyгур yazısını kullanmışlardır.

TARİH

İLK TURK-ISLAM DEVLETLERİNDE KÜLTÜR VE UYGARLIK

YÖNETİM

- * Karahanlılar ve Gaznelilerde çifte hükümdarlık anlayışı vardır.
- * Karahanlılarda hatunlar yönetimde söz sahibi idiler.
- * Gaznelilerde sultan idareye mutlak hakimdi.
- * Türk-İslam devletlerinde "Ülke hanedan mensuplarının ortak malıdır" ve "Kut" anlayışları geçerliliğini korumuştur.
- * Büyük Selçuklularda şehzadenin yetiştirilmesinden "atabey" unvanlı görevliler sorumludur.
- * Büyük Selçuklularda "fethedilen toprak fetheadenin malıdır." anlayışı vardır.
- * Büyük Selçuklu Devletinde başta sultan vardı. Her türlü devlet işi "Divan-ı Saltanafta" görüldü.
- Başlıca Divan Çeşitleri Şunlardır
- * Divan-ı İstifa: Mali işlere bakardı.
- * Divan-ı Tuğra (Divan-ı İnşa): İç ve dış yazışmalara bakardı.
- * Divan-ı İsrâf: İdari ve mali işleri denetlerdi.
- * Divan-ı Arz: Ordunun her türlü ihtiyaçlarını karşılardı.
- * Divan-ı Vekâlet: Gaznelilerde hükümdar ailesinin mali işlerine bakardı.
- * Divan-ı Berid: Posta ve haberleşme işlerine bakardı.

ORDU

- * Karahan ordusunun çoğu atlıydı ve Türklerden oluşuyordu.
- * Gazne ordusu karışık bir bünyeye sahipti. Orduda Türk, İranlı, Hintli, Gurlu ve Afganlı askerler vardı. Ordu, atlı ve yayalardan oluşuyordu. Ön safta filler bulunuyordu.

Büyük Selçuklu Ordusu ise 3 kısımdı
1. Hassa Ordusu (Guleman-ı Saray): Hükümdarın yanında bulunur ve ücret alırlardı. Milliyetlerine bakılmaksızın küçük yaşta saraya alınıp ve yetiştirilirdi.

2. İkta Ordusu (Tımarlı Sipahi): Devletin maaş yerine fethedilen arazileri askerlere dağıtmasına ikta sistemi denirdi. Bu sistem sonucu ortaya çıkan orduya da "İkta Ordusu" denir.
- İkta Sisteminin Yararları
- * Hazineden para harcanmadan büyük ve güçlü bir ordu kurulmuştur.
 - * Göçebe Türkmenlerin yerleşik unsura zarar vermesi önlenmiştir.
 - * İkta sahipleri devlet otoritesini en ücra köşelere kadar götürmüşlerdir.
 - * Üretimde verimlilik ve süreklilik sağlanmıştır.
 - * Vergiler düzenli olarak toplanmıştır.

3. Yardımcı Kuvvetler: Savaş zamanı orduya alınırdı. Ganimetten pay alırlardı. Fedailer, bağlı beylik ve devlet askerleri de bu gruba girerdi.

TOPRAK

- Büyük Selçuklularda toprak 3 kısımdan oluşurdu
1. Mülk Toprak: Şahıslara ait topraklardır. Bu toprakları sahipleri istedikleri gibi kullanma hakkına sahiptiler. Bu toprakların miktarı azdır.
 2. İkta Toprak: Devletin maaş yerine askerlere bıraktığı topraklardır.
 3. Vakıf Toprak: Sosyal kurumların ihtiyaçlarının karşılanması için ayrılması topraklardır.

TOPLUM VE EKONOMİ

- * Türk - İslam devletlerinde sınıf ayrımı ve kölecilik anlayışı yoktur.
- * Yerleşme merkezlerinde orta ve küçük esnaf, tüccarlar ile sanatkarlar, ayrı ayrı (Loncalar) kurmuşlardır.
- * Köylerde yaşayanlarda devletin himayesi altında tarımla ve hayvancılıkla uğraşarak geçimlerini sağlıyorlardı.
- * İpek ve Baharat ticaret yolları sayesinde ekonomik canlılık kazanmıştır.

DİL-EDEBİYAT

- * Karahanlılarda, resmi dil, halk, ordu, saray dili Türkçe idi. Yazışmalarda Uygurca kullanılıyordu.
- * Gaznelilerde, saray ve ordu dili Türkçe, bilim dili ve resmi dil ise Arapça idi. Değişik milletlerden oluşan halk kendi dilini kullanıyordu.
- * Büyük Selçuklularda saray ve ordu dili Türkçe, resmi dil Farsça, bilim ve edebiyat dili ise Arapça ve Farsça idi.

Türk - İslam Edebiyatı'na ait eserler sözlü ve yazılı eserler olmak üzere iki kısımda incelenebilir

- * Satuk Buğra Han ve Cengiznâme Türk-İslam Edebiyatı'nın ilk önemli sözlü eserleridir. Türk-İslam Edebiyatı'nın önemli yazılı eserleri ise şunlardır
- Kutadgu Bilig: Türkçe ilk siyasetnamedir. Uygurca yazılmıştır. Yusuf Has Hacıp tarafından Karahanlılar döneminde yazılmıştır. Sultanlara öğütler vermektedir. Türk dirlik, düzenlik ve adalet anlayışını en iyi şekilde anlatmaktadır.
- Divan-ı Lügati't Türk: Karahanlılar devrinde Kaşgarlı Mahmut, Türk dilinin özelliklerini anlatmak ve Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazmıştı. Türklerin kültürü ve ekonomik hayatı ile ilgili ayrıntılı bilgiler verilmiştir.
- Atabetü'l Hakayık: Edip Ahmet (Yükneki) Uygurca yazdığı bu eserde dini ve ahlaki öğütlere yer vermiştir.
- Siyasetname: Büyük Selçuklu veziri Nizami'l Mülk yazmıştır. Sultanlara öğütler vermektedir.

BİLİM - SANAT

- * Karahanlılar devrinde medreseler açılmıştır. Tarihte ilk kez burslu öğrencilik sistemini Karahanlılar uygulamıştır.
- * Büyük Selçuklular da Nizamiye Medreselerini açmışlardır. Bu medreselerde fen ve dini ilimler birlikte okutulmuştur.
- * Sanat açısından Karahanlılar "Ribat" adı verilen kervansaraylar yapmışlardır.
- * Gazne mimarisinde Hint ve İran tesiri vardır.
- * Büyük Selçukluların Türbeleri (Kümbet) göçebe Türk yaşantısını yansıtan önemli eserlerdir.
- * Karahanlılar ilk kez Darü's-şifa denen hastaneler kurmuşlardır.

HUKUK

- Hukuk ikiye ayrılmıştır.
- LŞer'i Hukuk: Davalara kadılar bakmıştır. Baş kadiya Kadîül-kudat denmiştir. Başkadıyı sultan atamıştır.
2. Örfi Hukuk: Bu davalara Emir-i Dad bakmıştır. Divan-ı Mezalim: Ağır siyasi suçlara bakmıştır. Başkadı sultandır. Kadı-yı Leşker: Askeri davalara bakmıştır.

Malazgirt Zaferi ile Anadolu kapılarını Türklere açan Büyük Kumandan Alparslan'ın saray mutfağında hergün elli koyun veya keçi kesilerek fakirlere dağıtıldığını... Alparslan'ın bazen hasta ve fakir kimseyi gördüğünde üzüntüsünden ağlayıp derhal yardımına koştuğunu... **Biliyormuydunuz?**

TARİH

AVRUPA TARİHİ

ORTAÇAĞ (375-1453)

- * Kilisenin egemenliği söz konusudur.
- * Skolastik düşünce hakimdir.
- * Hristiyanlık iki büyük mezhebe ayrılmış
- * Katolik liderleri Papa-merkezleri Romadır.
- * Ortodoks liderleri Patrik-merkezleri İstanbul'dur.
- * Afaroz-Dinden çıkarma
- * Enterdi - Bir ülkedeki dinsel faaliyetlerin durdurulması
- * Endülüjans- Para karşılığı cennetten arsa satın alma, günah çıkarma, afname
- * Feodalite rejimi hakimdir.
- * Feodalite Kavimler Göçü ile ortaya çıkmıştır.
- * Halk sosyal sınıflara ayrılmıştır.
- * Merkezi krallıklar zayıflamıştır.
- * Asiller - Krallar, Derebeyleri en imtiyazlı sınıf
- * Rahipler - Din adamları
- * Burjuvalar - Ticaret ve sanatla uğraşırlar.
- * Köylüler - Serf ve serbest diye ikiye ayrılır.

Haçlı Seferleri

- * Toplam sekiz seferdir.
- * Dini, ekonomik ve siyasi nedenleri vardır.
- * En önemli nedenleri ekonomiktir.
- * Kağıt, matbaa, barut ve pusula gibi buluşlar Avrupa'ya taşınmıştır.
- * Skolastik düşünce zayıflamıştır.
- * Feodalite rejimi sarsılmıştır.
- * Akdeniz limanları önem kazanmıştır.
- * Magna Charta (1215)
- * Avrupa'da demokrasi yolunda atılan ilk adımdır.

Yüzyıl Savaşları (1337 - 1453)

- * İngiltere ile Fransa arasında olmuştur.
- * Kresy Savaşı'nda ilk kez top kullanılmıştır. (1346)
- * Fransa kazandı - Fransa'da derebeylik zayıfladı.
- * İngilterede iç savaş çıktı. (Çifte Gül)
- * Kuruluş döneminde Osmanlı Devleti'nin Balkanlar da ilerlemesini kolaylaştırmıştır.

YENİÇAĞ (1453-1789)

- * Bilim ve Teknikteki Gelişmeler
- * Barut'un Ateşli silahlarda kullanılması-Derebeylik rejimi yıkıldı.
- * Pusula - Coğrafi keşifler gerçekleşti.
- * Kağıt ve Matbaa - Rönesans - Reform hareketleri gerçekleşti
- * Coğrafi Keşifler
- * Ümit Burnu (1487) - Bartelmi Diyaz
- * Amerika'nın Keşfi (1492) - Kristof Kolomb
- * Dünyanın dolaşılması (1519-1522) - Macellan ve Del Kano
- * Sömürgecilik başladı
- * Burjuva sınıfı güçlendi
- * Avrupa zenginleşti, İslam dünyası yoksullaştı.
- * Rönesans hareketine ortam hazırlandı.
- * Rönesans
- * Edebiyat, Güzel sanatlar ve ilim alanında XV. ve XVI. yy. Avrupa'da meydana gelen gelişmelerdir.
- * Önce İtalya'da doğdu.
- * Skolastik düşünce yıkıldı.
- * Pozitif düşünce ortamı doğdu.
- * Reform
- * Katolik kilisesine karşı Martin Luther'in isyanıyla Almanya'da doğdu.
- * Ogsburg Barışı (1555): Protestan-Katolik mücadeleleri sonu imzalandı. Protestanlık serbest bırakıldı.
- * Nant Fermanı (1598): Fransa'da Kalvenizm serbest bırakıldı.
- * Kiliseye duyulan güven sarsıldı.
- * Otuz yıl Savaşları (1618 - 1648)
- * Alman İmparatoru, Protestan prenslerine saldırdı.
- * Fransa, İsveç, Danimarka, Hollanda Prensleri destekledi.
- * Westfalya Antlaşması (1648) ile Alman İmparatoru Alman prensliklerinin dini ve siyasi özgürlüklerini tanıdı.
- * Yedi yıl Savaşları (1756 - 1763)
- * İngiltere ile Fransa, Rusya ve Avusturya arasında gerçekleşti.
- * Rusya'nın saf değiştirmesi ile Fransa yenildi.
- * ABD'nin kuruluşu (1787)
- * I. ve II. Fledelfiya Kongresi ile Amerika kolonileri isyan etti. (1774-1776)
- * Koloniler Versay Antlaşması (1783) ile bağımsızlığını sağladı.

YAKINÇAĞ (1789-?)

- * Sanayi İnkılabı (1750-1830)
- * İngiltere'de başladı.
- * Hammadde-Pazar arayışı arttı.
- * Sömürgecilik hızlandı.
- * İşçi sınıfı ortaya çıktı.
- * Kapitalizm, Sosyalizm, Emperyalizm, liberalizm ortaya çıktı.
- * Fransız İhtilali (1789)
- * Milliyetçilik yayıldı.
- * Mutlak krallıklar yıkıldı.
- * Milli devletler kuruldu.
- * Yeni çağın sona ermesine neden oldu.
- * İhtilal Savaşları (1792-1815)
- * Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı fikir akımlarının kendi ülkelerinde yayılmasını istemeyen İngiltere, Avusturya, Prusya ve Rusya Fransa'ya savaş açmıştır. Napolyon bu savaşlarda yenilmiştir.
- * Viyana Kongresi (1815)
- * Avrupa'nın Fransız İhtilali ile bozulan dengesini yeniden kurmak için toplanmıştır.
- * Mutlak krallıkların devamı kararlaştırıldı.
- * Milliyetçilikle mücadele kararı alındı.
- Şark meselesi ilk kez ortaya atıldı.
- * Restorasyon Devri (1815-1827)
- * Avrupa devletleri Viyana Kongresi kararlarını uygulatabilmek ve mutlak krallık yönetimini devam ettirebilmek için kendi aralarında Kutsal İttifak ve Dörtlü İttifaklar kurmuşlardır.
- * 1830 İhtilalleri
- * Fransa'da ortaya çıktı.
- * Avrupa'da liberal demokrasiler güçlendi.
- * Parlemonter sisteme geçiş hızlandı
- * 1848 İhtilalleri
- * Sanayi İnkılabı ile ortaya çıkan işçilerin yeni haklar istemeleri üzerine ortaya çıktı.
- * Sosyalizm gelişmiş ve yayılmıştır.
- * İtalya ve Almanya'da siyasi birliğin kurulmasına ortam hazırladı.
- * Rusya bu ihtilalden en az etkilendi.
- * Napolyon Savaşları (1805-1815)
- * Fransa Avrupa devletlerine yenilmiştir.
- * İtalya ve Almanya'nın siyasi birliklerini kurmaları (1870-1871)
- * Avrupa'da güçler dengesi değişti.
- * Fransa ve Avusturya güç kaybetti.
- * Avrupa'da bloklaşma başladı.

TARİH

TÜRKİYE TARİHİ

ANADOLU SELÇUKLULARI (1077-1308)

Kuruluş Dönemi
Süleymanşah Dönemi (1077-1086)
Kocaeli Yarımadası, Kadıköy ve Üsküdar'ı aldı
Boğazlarda gümrük idaresi kurdu
Bizans'ı vergiye bağladı
Suriye Selçukluları ile yapılan mücadele kaybedildi.
I. Kılıçarslan Devri (1092-1107)
Bizans'a karşı Çaka Bey'le ittifak kurdu.
I. Haçlı Seferi'ni karşıladı
Başkenti İznik'ten Konya'ya taşındı.
B. Selçuklularla girdiği mücadeleyi kaybetti
I. Mesut Devri (1116-1155)
Danışmentlilerin desteği ile tahta geçti
Bir süre Danışmentlilerin egemenliğinde kalındı.
II. Haçlı Seferi'ni karşıladı.
Anadolu'ya Türkiye denmeye başlandı.
İlk parayı bastırdı. (Bakır)
Yükseliş Dönemi
II. Kılıçarslan Dönemi (1155-1192)
Miryokefalon Savaşı (1176) Selçukluların Bizans karşısındaki son savunma savaşıdır.
Danışmentoğullarına son verdi.
İlk kervansaraylar kuruldu.
I. Gıyaseddin Keyhüsrev (1204-1211)
Askeri seferleri ticari amaçla düzenledi
Venediklilerle ilk ticaret antlaşması imzalandı
Antalya'da donanma kurarak ilk denizcilik faaliyetlerini başlattı.
I. İzzettin Keykavus (1211-1220)
Kıbrıs kralı ve Venedikle ticaret anlaşması imzalandı.
Sinop'u alarak Türk tüccarlarını yerleştirdi.
I. Alaaddin Keykubat (1220-1237)
Alanya alınıp tersane kuruldu.
Suğdak limanı alındı (Ticari amaçlı)
İlk defa ticaret kervanları için sigorta sistemi uygulandı.
Harzemşahlarla Yassıçemen Savaşı (1231) yapıldı.
Harzemşahlar yıkılma sürecine girdi.
Anadolu Selçukluları ve Moğollar arasındaki tampon bölge ortadan kalktı.
Anadolu Siyasi birliği sağlandı.
Anadolu uluslararası ticaretin merkezi haline geldi
Yıkılış Dönemi
Baba İshak İsyanı (1240). Bu isyanın güçlüğü bastırılması Selçukluların zayıfladığını ortaya çıkarmıştır.
Moğolların Anadolu'yu işgaline ortam hazırladı.
Kösedağ Savaşı (1243)
Anadolu Selçuklu yıkılma sürecine girdi.
Anadolu siyasi birliği bozuldu.
Anadolu'da beylikler dönemi başladı.

BEYLİKLER

Malazgirt Savaşı sonrası kurulanlar
Danışmentliler (1080-1178) (Sivas)
Sivas, Tokat, Amasya, Çankırı, Kastamonu, Kayseri, Malatya ve çevresinde kurulmuştur.
Anadolu'da kurulan beyliklerin en güçlü olanıdır.
Saltuklular (1072-1202)
Erzurum'da kurulmuştur.
Mengücekliler (1080-1228)
Erzincan, Kemah, Divriği'de kurulmuştur.
Artuklular (1102-1409)
Hasankeyf, Harput ve Mardin olmak üzere üç kola ayrıldılar.
Çaka Beyliği (1081-1093)
İlk Türk denizcisidir.
Sökmenliler (Ahlâtşahlar) (1110-1207)
Vangölü çevresinde kurulmuştur.
Dilmaçoğulları (1085-1394)
Bitliste kurulmuştur.
İnaloğulları (Yınaloğulları) (1098-1183)
Diyarbakır'da kurulmuştur.
Çubukoğulları (1085-1213)
Harput'ta kurulmuştur.
İnançoğulları (1261-1368)
Denizli'de kurulmuştur.
Tanrıvermişoğulları (1081-1093).
Efes ve çevresinde kurulmuştur.
Kösedağ Savaşı'ndan sonra kurulanlar
Karamanoğulları (1256-1487)
Konya ve çevresinde kurulmuştur.
Germiyanogulları (1299-1429)
Kütahya ve çevresinde kurulmuştur.
Karesioğulları (1304- 1360)
Balıkesir ve çevresinde kurulmuştur.
Hamitoğulları (1300-1423)
İsparta ve Antalya çevresinde kurulmuştur.
Aydinoğulları (1308-1426)
Aydın ve çevresinde kurulmuştur.
Menteşeoğulları (1261-1424)
Muğla ve çevresinde kurulmuştur.
Saruhanogulları (1313-1410)
Manisa ve çevresinde kurulmuştur.
Candaroğulları (1296-1461)
Kastamonu - Sinop'a kurulmuş
Dulkadiroğulları (1337-1515)
Maraş ve çevresinde kurulmuştur.
Ramazanoğulları (1353-1608)
Adana ve çevresinde kurulmuştur.

OSMANLI DEVLETİ (1299-1922)

Kuruluş Dönemi (1299 - 1453)
* Osman Bey (1281-1326)
* Orhan Bey (1326-1362)
* I. Murat (1362-1389)
* I. Bayezid (1389-1402)
Fetret Dönemi (1402-1413)
* Çelebi Mehmet (1413-1421)
* II. Murat (1421-1451)
* II. Mehmet (1451-1481)
Yükselme Dönemi (1453-1579)
* II. Mehmet (1451-1481)
* II. Bayezid (1481-1512)
* I. Selim (Yavuz) 1512, 1520)
* I. Süleyman (Kanuni) 1520-1566)
* II. Selim (1566-1574)
* III. Murat (1574-1595)
Duraklama Dönemi (1579-1699)
* III. Murat (1574-1595)
* III. Mehmet (1595-1603)
* I. Ahmet (1603-1617)
* I. Mustafa (1617-1618)
* II. Osman (1618-1622)
* I. Mustafa (1622-1623) (II. kez)
* IV. Murat (1623-1640)
* Sultan İbrahim (1640-1648)
* IV. Mehmet (1648-1687)
* II. Süleyman (1687-1691)
* II. Ahmet (1691-1695)
* II. Mustafa (1695-1703)
Gerileme Dönemi (1699-1792)
* II. Mustafa (1695-1703)
* III. Ahmet (1703-1730)
* I. Mahmut (1730-1754)
Mil. Osman (1754-1757)
* III. Mustafa (1757-1774)
* I. Abdulhamit (1774-1789)
* III. Selim (1789-1807)
Dağılma Dönemi (1792-1908)
* III. Selim (1789-1807)
* IV. Mustafa (1807-1808)
* II. Mahmut (1808-1839)
* Abdulmecid (1839-1861)
* Abdulaziz (1861-1876)
* V. Murad (Mayıs, Ağustos 1876)
* II. Abdulhamit (1876-1909)
* V. Mehmet (Reşad) (1909-1918)
* VI. Mehmet (Vahideddin) (1918-1922)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ (1923 ..-)

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti
Trablusgarp Savaşı (1911)
Balkan Savaşları (1912-1913)
I. Dünya Savaşı (1914-1918)
Mondros Ateşkese ve sonrası gelişmeler
Kurtuluş Savaşı'na hazırlık dönemi (1919-1920)
I. TBMM Dönemi (1920-1923)
Kurtuluş Savaşı
II. TBMM (1923-1927)
Cumhuriyet Dönemi İç Olaylar
İnkılaplar
Dış Politika (1923-1930, 1930-1939)
Atatürk ilkeleri ve II. Dünya Savaşı

TARİH

ANADOLU SELÇUKLULARI ve BEYLİKLER DÖNEMİ KÜLTÜR VE UYGARLIK

DEVLET YÖNETİMİ	ORDU	SOSYAL ve EKONOMİK HAYAT	DİL VE EDEBİYAT	BİLİM VE SANAT
<ul style="list-style-type: none"> * Devlet hanedanının ortak malıdır anlayışı devam etmiştir. * Devlet işleri Divan-ı Saltanatla görüşülürdü. Devlet Görevlileri 1. Saltanat Naibi: Hükümdar vekili 2. Pervaneci: Arazilerin kayıtlarını tutar, dirlik dağıtır. 3. Müstevfi: Mali işlerden sorumludur. 4. Emir-i Dad: Adalet işlerine bakardı. * Türkiye Selçuklularında Büyük Divan'a bağlı bir çok divan vardır. Bunlar: 1. Niabet-i Saltanat: Hükümdar başkentte bulunmadığı zamanlar devlet işlerini yürütürdü. 2. Divan-ı İstifa: İdari ve mali işleri denetlerdi. 3. Divan-ı Arz: Ordunun ihtiyaçlarını karşılardı. 4. Divan-ı Tuğra: İç ve dış yazışmaları yapardı. 5. Divan-ı İsrar: Mali işleri yürütürdü. 	<p>Hassa ordusu, bağlı devletlerin gönderdiği kuvvetler, eyalet askerleri, gönüllüler ve Türkmenler, iktâ askerleri gibi sınıflar ordunun yapısını oluştuyordu.</p> <p>Donanma</p> <ul style="list-style-type: none"> * Anadolu Selçukluları Akdeniz ve Karadeniz'de önemli limanları alarak tersaneler kurmuşlardır. * Beylikler denizcilikte ilerlemişlerdir. (Çaka Beyliği gibi) 	<ul style="list-style-type: none"> * Halk; tarım, hayvancılık, ticaret ve zanaatla uğraşırdı. * Anadolu Selçukluları ticaretin gelişmesi için; a) Kervansaraylar yaptılar. b) Sigorta sistemini geliştirdiler. c) Önemli ticaret merkezleri feth edildi. d) Gümrük vergileri düşürüldü. e) Ticari anlaşmalar yapıldı. f) Ahilik teşkilatı desteklendi. g) Komşu devletlerle ticari antlaşmalar yapıldı. <p>Devletin gelirleri</p> <ul style="list-style-type: none"> * Halktan alınan öşür, haraç ve cizye gibi vergiler. * Gümrük gelirleri * Savaş ganimetleri vs. idi. * Halı, kilim, şap, tuz, demir, bakır, gümüş ise ihraç ediliyordu. <p>Toprak Sistemi</p> <p>"İ. Has: Sultanın şahsına aittir.</p> <p>2. İktâ: Görev karşılığı meliklere, emirlere, Hassa Ordusu Askerlerine ve Tımarlı Sipahilere verilirdi.</p> <p>3. Vakıf: Vakıf kurumlarının (Cami, medrese, darü's-şifa, imarethane) ihtiyaçları için gelirleri ayrılan topraklardır.</p> <p>4. Mülk: Özel şahıslara ait olan topraklardır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Türkiye Selçuklularında resmi dil Arapça, edebiyat dili Farsça, halk ve ordunun konuştuğu dil ise Türkçe idi. * Beylikler döneminde Türkçeye önem verildi ve gelişmesi sağlandı. * Karamanoğlu Mehmet Bey Türkçe'yi resmi dil ilan etti (1277) 	<p>Türkiye Selçukluları yaşam tarzlarını gösteren; kervansaray, aşevi, hastahane, kümbet, cami, hamam, han ve saraylar yapmışlardır. Tahta ve mermer işçiliği üzerine oymacılık alçı tezyinatı ve nakış sanatında ilerlemişlerdir. Oymacılık ve mimariyi Karamanoğulları ve Eşrefoğulları geliştirmişlerdir. Anadolu'da ilk medrese Danişmendoğulları tarafından Niksar'da kurulmuştur. Türkiye Selçuklularında ilk medrese Konya ve Aksaray'da kurulmuştur.</p>
	HUKUK			
	<p>Hukuk ikiye ayrılmıştır.</p> <p>a) Şer'i Hukuk</p> <ul style="list-style-type: none"> * Dine dayalı bir hukuk sistemidir. * Hükümdar veya vezirler tarafından atanan kadılar davalara bakardı. * Ülkedeki bütün kadılar Kadıü'l-kudat'a bağlı idi. <p>b) Örfi Hukuk</p> <ul style="list-style-type: none"> * Yasaları çiğneyen, asayiş bozan kimselerle ilgili davaları kapsardı. * Bu davalara Emir-i Dad bakardı. * Askeri davalara ise Kazasker (Kadı-yı Leşker) bakardı. 			

Alaeddin Keykubat, bilgin ve şair bir sultanı. Bilim ve sanat adamlarını Konya'ya çağırır, görüşürdü. Osmanlı İmparatorluğu'nda Kanuni döneminde görülen bilim ve sanat-taki yükselme, Selçuklularda ise bu dönemde izlendiğini... *Biliyor muydunuz?*